

KONKURS HISTORYCZNY
dla uczniów gimnazjów województwa lubuskiego

19 lutego 2011 r. – zawody II stopnia (rejonowe)

Witamy Cię na kolejnym etapie konkursu przedmiotowego z historii. Pamiętaj, abyś przed rozwiązaniem zadań uważnie przeczytał polecenia. Na ich wykonanie przeznaczona jest 90 minut. Życzymy powodzenia!

1. Do poniższych charakterystyk przyporządkuj właściwe pojęcia wybrane spośród podanych. (0-4)
chronologia, historiografia, genealogia, dyplomatyka

A	Nauka o mierzeniu czasu oraz kolejności następujących po sobie wydarzeń i zjawisk historycznych.	
B	Zajmuje się badaniem pochodzenia rodzin i rodów oraz bada stosunki pokrewieństwa i powinowactwa.	
C	Piśmiennictwo dotyczące wydarzeń, postaci oraz procesów historycznych.	
D	Nauka badająca m.in. autentyczność dokumentów głównie średniowiecznych.	

2. Przeczytaj uważnie fragmenty tekstów, a następnie oceń zdania, wpisując obok nich słowo „prawda” lub słowo „fałsz”. (0-4)

I. [...] *Nie oczerniałem sługi wobec przełożonego, nie stałem się przyczyną głodu, nie stałem się przyczyną płaczu, nie zabijałem sam ani nie kazałem zabijać, nie zadawałem cierpienia nikomu.*

Nie grzeszyłem przeciw ludziom, nie szkodziłem poddanym, nie czyniłem nieprawości w miejscu prawdy, nie znałem zła, nie popełniałem grzechów. Nigdy nie starałem się być pierwszym ani też, by dzieła rąk poddanych moich dawano mi wobec innych ludzi, nie stałem się przyczyną nędzy biedaków, nie robiłem tego, co jest wstrętne bogom. Nie oczerniałem sługi wobec przełożonego jego, nie stałem się przyczyną głodu, nie stałem się przyczyną płaczu, nie zabijałem sam ani nie kazałem zabijać, nie zadawałem cierpienia nikomu. Nie pomniejszałem ofiar w świątyniach, nie umniejszałem chlebów bożych, nie zabierałem placzków duszom zmarłych.

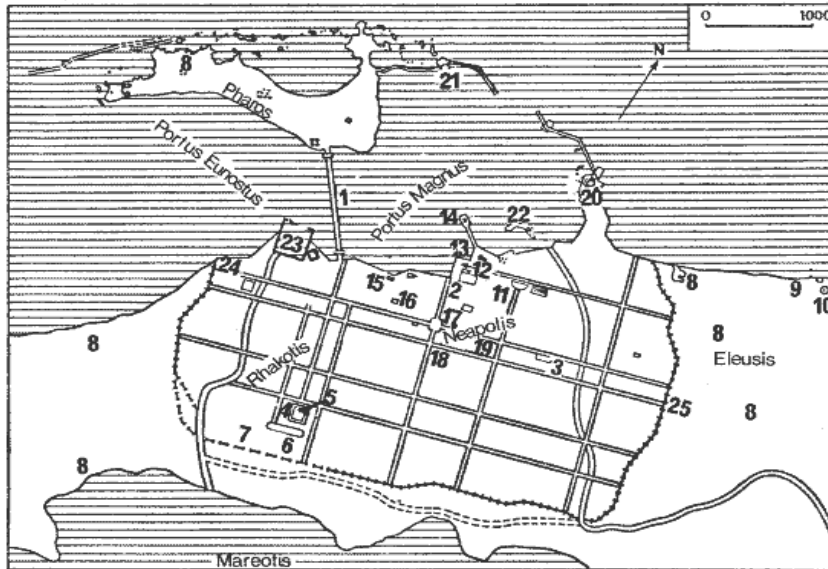
Księga Umarłych

II. [...] *Nie będziesz miał cudzych bogów obok Mnie! [...] Nie będziesz wzywał imienia Pana Boga twego do czczych rzeczy [...] Pamiętaj o dniu szabatu, aby go uświęcić. Sześć dni będziesz pracować i wykonywać wszystkie twe zajęcia. Dzień zaś siódmy jest szabatem ku czci pana, Boga twego. Nie możesz przeto w tym dniu wykonywać żadnej pracy [...] Nie będziesz zabijał. Nie będziesz cudzołożył. Nie będziesz kradł [...] Nie będziesz pożądał domu bliźniego twego [...]*

Cyt. za: Maresz T., Juszczyk K., *Historia w źródłach nie tylko pisanych*, cz.1, Toruń 2004.

- A) Z obu tekstów wynika, że zabijanie jest naganne. ....
- B) Żydzi mieli obowiązek pracować w szabat. ....
- C) Religia egipska, jak i żydowska, potępiała kradzież. ....
- D) Religia żydowska, podobnie jak egipska, jest monoteistyczna. ....

3. Rozpoznaj miasto, którego plan umieszczono poniżej, a następnie podaj dwa argumenty potwierdzające Twój wybór. (0-3)

Wyjaśnienie ważniejszych oznaczeń

3. Gimnazjon. 5. Kolumna Pompejusza. 6. Stadion. 7. Katakumby. 8. Nekropole. 9. Grób Stratoniki. 11. Teatr. 13. Posejdonion. 16. Muzejon wraz z biblioteką. 18. Sema (grób Aleksandra). 20. Pałac królewski na przylądku Lochias. 21. Latarnia morska na Faros. 24. Brama Księżycy. 25. Brama Słońca.

- A) Nazwa miasta .....
- B) Argument I .....
- C) Argument II .....

4. Do podanych charakterystyk dopisz imię filozofa greckiego. (0-2)

A) *Głosił naukę o istnieniu dwóch światów: realnego i idealnego. Świat realny to ten, w którym żyjemy i który możemy poznać zmysłami. Świat idealny jest doskonalszy od realnego. Założył szkołę nazwaną Akademią.*

.....

B) *Posługiwał się metodą zadawania pytań, które zmuszały jego rozmówców do ponownego przemyślenia swoich poglądów. Jest postacią historyczną, ale nie pozostawił po sobie żadnych pism. Jedyne, co o nim wiemy, to relacje jego ucznia Platona (w postaci spisanych dialogów) oraz Ksenofonta, a także przekazy Arystotelesa, Arystofanesa i historyków greckich.*

.....

5. Uzupełnij tabelkę, wpisując przy każdym wydarzeniu rok i nazwę epoki historycznej, którą on umownie kończy. (0-3)

	wydarzenie	rok	nazwa epoki historycznej
A	Odkrycie Ameryki przez K. Kolumba		
B	Upadek zachodniej części Cesarstwa Rzymskiego		
C	Koniec I wojny światowej		

6. Przyporządkuj wydarzeniom odpowiednie skutki, wpisując w miejsca wykropkowane właściwą cyfrę. (0-4)

A) bitwa pod Poitiers	.....	1. odnowienie instytucji cesarstwa na Zachodzie
B) koronacja Karola Wielkiego w 800 r.	.....	2. podział państwa Franków
C) chrzest Chlodwiga	.....	3. zatrzymanie ekspansji Arabów
D) zjazd w Verdun	.....	4. wzmocnienie pozycji Franków wśród plemion germańskich

7. Uzupełnij zdania. (0-3)

Ora et labora oznacza ..... . Jest to zasada charakteryzująca działalność zakonu ..... . Pierwszą ich siedzibą był klasztor położony na wzgórzu .....

8. Przeczytaj teksty źródłowe dotyczące bitwy pod Płowcami i wykonaj polecenia. (0-5)

I. „A gdy w zaciętej bitwie starły się ze sobą obydwie oddziały, wróg górował liczbą, a Polak męstwem. [...] Ale gdy padł wielki Komtur [...], znaczna część wrogów uległa rozbiciu i upadła w popłoch i zamieszanie, myśląc jedynie o ucieczce. Polakom przypadło pełniejsze zwycięstwo, gdy Krzyżacy rzucili się do ucieczki”.

Jan Długosz, *Roczniki czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego*

II. „[...] Bitwa trwała dotąd, dopóki ci (Krzyżacy), którzy poszli naprzód, nie powrócili. Wtedy król wyczerpany (walką) razem z wojskiem swoim uciekł, a z nim syn jego [...]. Osiągnęli rycerze zakonni zwycięstwo i triumf. Armia krzyżacka po pogoni wojsk królewskich wróciła z powrotem do Torunia”.

Kronika oliwska [w:] Teksty źródłowe do nauki historii w szkole, Zeszyt nr 10

A) Według autora tekstu I zwyciężyli .....

B) Według autora tekstu II zwyciężyli .....

C) Wyjaśnij, podając jeden argument, dlaczego autorzy przedstawiają tak różne wersje przebiegu tej samej bitwy.

.....
.....

D) Autor tekstu II pisze o królu i jego synu. Podaj imię i przydomek każdego z nich.

.....
.....

9. Wyjaśnij pojęcia, a następnie podaj konkretny przykład z historii, w którym to pojęcie ma zastosowanie. (0-4)

A) Unia personalna .....

.....

Przykład: .....

B) Unia realna .....

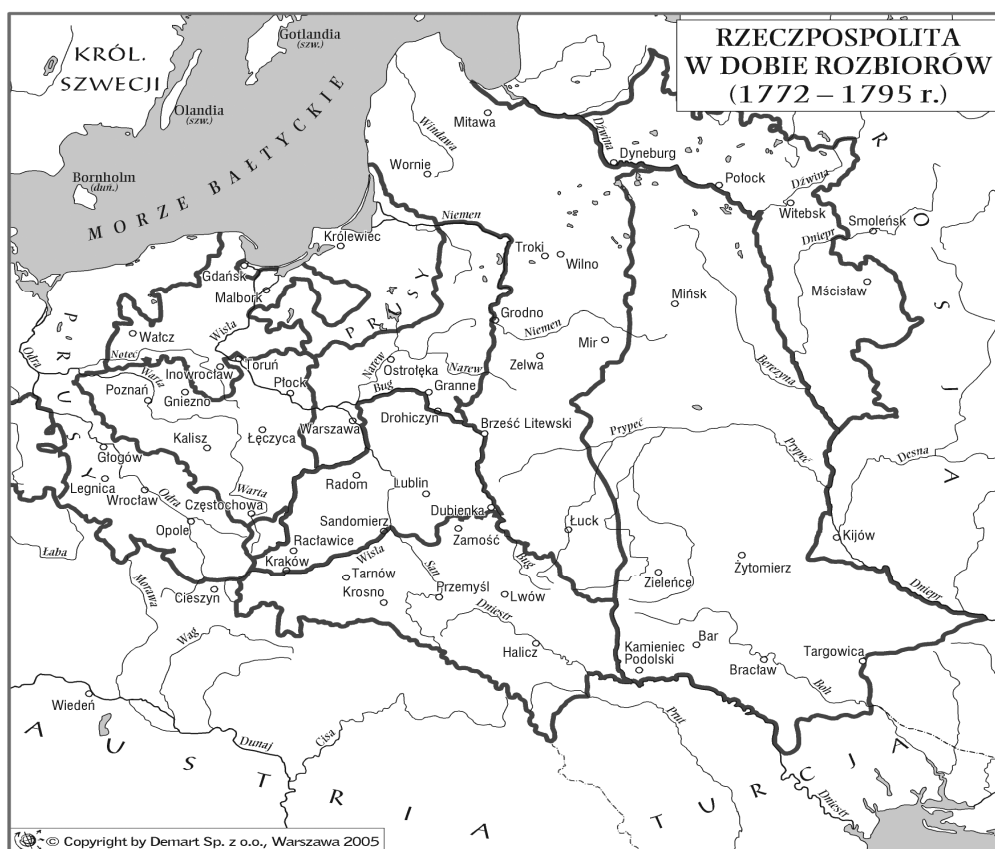
Przykład: .....

10. Polskim aktorem, reżyserem, dyrektorem i „ojcem teatru narodowego” był w okresie oświecenia (wpisz imię i nazwisko): (0-1)

.....

11. Na poniższej mapce konturowej: (0-2)

- A) zamaluj ziemię, jakie utraciła Polska w III rozbiorze na rzecz Prus,
- B) podkreśl miejscowość, w której ogłoszono konfederację będącą pośrednią przyczyną II rozbioru Polski.

12. Odpowiedz na pytania związane z treścią satyry politycznej na Księstwo Warszawskie. (0-2)

*W Księstwie panuje król Niemiec,
Żołnierz polski, pieniądz pruski,
Rząd, prawo, kodeks francuski,
Różna w kraju mieszanina,
Co dzień to insza nowina,
Z majątków każdy wyzuty,
Szlachcica piszą w rekruty,*

*Żydzi, chłopcy i mieszczaństwo
Kładną się w równości stanie,
Rolnik wolny, ale goły,
Żołnierz bezpłatny, wesoły,
W obcej sprawie życie daje...*

Kronika powstań polskich 1794-1944, Warszawa 1994

A) O kim mowa w pierwszym wersie fragmentu?

.....

B) Co to znaczy: *Żołnierz (...)* *W obcej sprawie życie daje?*

.....

.....

.....

13. Napisz kilkuzdaniową, chronologicznie uporządkowaną, wypowiedź dotyczącą powstania styczniowego, wykorzystując wszystkie podane informacje oraz posiadaną wiedzę. (0-3)

Marian Langiewicz, Czerwoni, branka, styczeń 1863, Cytadela Warszawska, partyzantka, Aleksander Wielopolski, Biali, uwłaszczenie, Romuald Traugutt
(uwaga: podane słowa można odmieniać).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....